

ฉบับที่ 01 | 9 ตุลาคม 2567

จะต้องล้อมคอกอีกกี่ครั้ง?

■ สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่านครับ...วันที่ผมนั่งเขียนสารผู้อ่านรายการซึ่งเป็นสารฉบับแรกที่เผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์โรงเรียนบ้านแม่วังช้าง ตรงกับวันพุธที่ 9 ตุลาคม 2567 เป็น 1 วันให้หลัง หลังจากที่มิพิธิพระราชทานเพลิงศพนักเรียนและครูโรงเรียนวัดเขาพระยาสังฆาราม อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี ประสพอุบัติเหตุเพลิงไหม้รถบัสทัศนศึกษาบนถนนวิภาวดีรังสิต หน้าอนุสรณ์สถาน ปลายทางมุ่งหน้าไปยังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไฟฟ้ายผลิตที่บางกรวย ตามข่าวที่ปรากฏ... ก่อนอื่นผมต้องขอแสดงความเสียใจอย่างยิ่งต่อพ่อแม่ ผู้ปกครองและ

ญาติมิตรของเด็กนักเรียนและคุณครูทั้ง 23 ราย ที่ต้องสูญเสียชีวิตอย่างสุดสลดและบาดเจ็บอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเหตุเกิดเมื่อช่วงเที่ยงวันอังคารที่ 1 ตุลาคม ที่ผ่านมา ขออนุญาตส่งคำปลอบขวัญและสง่ามั่งใจถึงผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนและคุณครูที่เสียชีวิตทุกท่าน ผ่านคอลัมน์สารผู้อ่านรายการนี้อีกครั้งหนึ่ง...และก็หวังว่าความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทุกกระทรวงแก่ครอบครัวของนักเรียนและคุณครูจะต้องดำเนินการอย่างเต็มที่ (แม้จะยากเกินเยียวยาด้วยวิธีการใดก็ตาม) ควบคู่ไปกับการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่จากกรมการขนส่งทางบก เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและให้ได้ข้อกระจ่างมากขึ้นด้วย

■ โดยเฉพาะสาเหตุของการเกิดเพลิงไหม้รถบัสที่เกิดข้อบกพร่องต่างๆให้ครบถ้วนจนสรุปเป็นประเด็นทุกประเด็นเพื่อเป็นแนวทางแก้ไขไม่ให้เกิดเหตุสลดซ้ำในครั้งต่อไป...ที่นี้มาถึงเรื่องการยกเลิกกิจกรรมทัศนศึกษาของนักเรียนจากที่คนในสังคมได้แสดงความเห็นกันอย่างมากผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ เพราะพิสูจน์ให้เห็นหลายครั้งว่า ไม่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนและครูผู้ควบคุมดูแล ต่อมาท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พล.ต.อ.เพิ่มพูน ชิดชอบ) ก็สั่งให้งดกิจกรรมทัศนศึกษาเอาไว้สักระยะหนึ่งก่อนและขอให้จัดเท่าที่จำเป็นจนกว่าจะมีมาตรการที่ชัดเจนและมั่นใจว่าเกิดความปลอดภัยต่อผู้โดยสารในรถอย่างสูงสุด...ซึ่งผมก็เห็นด้วยกับข้อเสนอการชะลอการเดินทางไปทัศนศึกษาของเด็กนักเรียนในช่วงเวลานี้ไปก่อน การยกเลิกทัศนศึกษาโดยสิ้นเชิงจากบทเรียนราคาแพงนี้ไม่ใช่เป็นแนวทางแก้ปัญหาอย่างถูกจุด เหมือนเป็นการตัดเรื่องความเสี่ยงอันตรายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแต่ไปปิดกั้นโลกแห่งจินตนาการและประสบการณ์ที่ดีของเด็กนักเรียนที่ได้จากการไปร่วมกิจกรรมทัศนศึกษานี้โดยสิ้นเชิงด้วย...และหากมองในแง่ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ไม่เสมอภาคกัน บางครอบครัวพาลูกหลานไปเที่ยวแหล่งเรียนรู้เองไม่ได้เพราะไม่มีเงิน ต้องพึ่งงบประมาณโรงเรียนโดยรัฐจัดสรรให้ผ่านโครงการนโยบายเรียนฟรี เรียนดีอย่างมีคุณภาพ แม้ปัจจุบันจะเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการอย่างอื่นแล้วก็ตาม แต่จุดประสงค์ก็เพื่อเปิดโอกาสให้กับนักเรียนทุกคนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกผ่านกิจกรรมทัศนศึกษาที่น่าตื่นตาตื่นใจและเป็นภาพประทับใจของตัวนักเรียนเอง

■ ผมเชื่อว่าหลายๆท่านคงคิดในแนวทางเดียวกันกับผมที่ว่า ประเทศเราไม่มีวัฒนธรรมความปลอดภัย หรือ Safety Culture ไว้ให้กับนักเรียนที่เดินทางมายังโรงเรียนโดยรถยนต์โดยสารขนาดใหญ่ที่มีความปลอดภัย รถบัสท่องเที่ยวที่วิ่งรับ-ส่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่เกือบทั้งหมดเป็นรถตู้ที่ถูกดัดแปลง ขาดความปลอดภัย นักเรียนนั่งอัดเสียดกันแน่นขนัดโดยไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ในขณะที่รถนักเรียน

ในต่างประเทศถูกออกแบบให้มีมาตรฐานความปลอดภัยอย่างเข้มงวด เป็นรถบัสด้านใหญ่ ที่นั่งทุกจุดมีที่คาดเข็มขัดนิรภัยให้นักเรียน มีการจำกัดความเร็ว ประตูทางออกฉุกเฉินพร้อมใช้งาน ฯลฯ ซึ่งเปรียบเทียบกับประเทศไทยไม่มีความพร้อมของมาตรฐานแบบนี้เลย...หลังเกิดเหตุการณ์เพลิงไหม้รถบัสนักเรียน กระทรวงคมนาคมก็ได้ออกมาตราการตรวจรถโดยสารที่ติดตั้งระบบเชื้อเพลิง CNG ต้องเข้ารับการตรวจสภาพรถ จำนวน 10,000 กว่าคัน ภายใน 60 วัน

■ ให้กรมการขนส่งทางบกบูรณาการร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาทั่วประเทศ ในกรณีที่จะนำรถเช่าเหมาหรือรถโดยสารไม่ประจำทางมาใช้บริการ ให้ประสานงานกับสำนักงานขนส่งจังหวัดเพื่อตรวจสอบความปลอดภัยก่อนออกเดินทางทุกครั้ง และที่สำคัญให้พนักงานขับรถและผู้ประจำรถต้องได้รับการอบรมและทดสอบการเผชิญเหตุช่วยเหลือผู้โดยสารตามหลักสูตรการเผชิญเหตุและการช่วยเหลือผู้โดยสาร (crisis management) ทุกคนต้องได้รับการฝึกอบรม และกระทรวงคมนาคมจะออกกฎหมายระเบียบ เพื่อให้ผู้ประกอบการต้องมีการแนะนำข้อมูลและแนวทางเผชิญเหตุฉุกเฉินในการใช้บริการเช่นเดียวกับสายการบิน โดยเมื่อผู้โดยสารขึ้นรถ พนักงานต้องให้การแนะนำการใช้อุปกรณ์ฉุกเฉินกรณีมีเหตุเกิดขึ้น ซึ่งกลับกลายเป็นว่า เป็นการออกมาตรการอย่างเร่งรีบเพื่อเป็นการล้อมคอก แก้ปัญหาเฉพาะหน้า และคงจะไม่เป็นการถอดบทเรียนอย่างจริงจัง ตอกย้ำอันดับของการเกิดอุบัติเหตุของไทยติดอันดับ 9 ของโลก มีผู้เสียชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนเฉลี่ย 17,914 คนต่อปี

■ ผมเชื่อเหลือเกินว่าหากหน่วยงานของรัฐไม่นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร รวมทั้งผู้ที่ต้องสัญจรบนท้องถนน หรือมองไม่เห็นว่าการจราจรในประเทศไทยคือพื้นที่อันตรายขนาดไหน ครั้งนี้ก็คงจะไม่ใช้โศกนาฏกรรมที่น่าเศร้าสุดครั้งสุดท้ายที่เราต้องเรียกร้องให้ถอดบทเรียนบนความสูญเสียครั้งสุดท้ายเช่นกัน จนทำให้จำนวน "วิวหายล้อมคอก" น่าจะใช้ได้กับเหตุการณ์รุนแรงแบบนี้ไปเรื่อยๆ คือ ทำให้เห็นว่าจริงจังต่อการแก้ปัญหาสัก 1-2 สัปดาห์ โลกโซเชียลตอบโต้กันไปมาสักประเดี๋ยว ประเด๋าวไม่นานก็จืดจางลง รอให้ข่าวอื่นมากลบ ไม่นานผู้คนในสังคมก็จะลืมๆกันไปเอง

...คำถามคือ แล้วจะต้องถอดบทเรียนและล้อมคอกอีกสักกี่ครั้ง เราถึงจะได้สัมผัสกับวัฒนธรรมความปลอดภัยบนท้องถนนอย่างมั่นใจกันเสียที?

หัสพงศ์ งานดี
polscicu@gmail.com

9 ตุลาคม 2567